

Pedofilija kaip liga ir kaip paskata nusikalsti

Pedofilijos fenomenas apipintas įvairiausiai stereotipais, baimėmis, neperklaustu žinojimu. Lietuviškoje kriminologijoje apie tai nėra jokių publikacijų, siauras vaikų seksualinio prievartavimo aspektas analizuotas pavienėse ir labai senose baudžiamosios teisės mokslininkų publikacijose. Apie pedofiliją yra kelios medikų publikacijos lietuvių kalba, tačiau ji analizuojama siaurame mediciniame kontekste, kuris nėra pakankamas šio fenomeno moksliniam suvokimui, jį būtina analizuoti ir teisiniu, sociologiniu, psichologiniu, kriminologiniu požiūriu. Itin svarbus yra pedofilijos prevencijos, kontrolės ir medicininių priemonių taikymo kaltininkams aspektas. Pedofilijos kriminologinė analizė sudarytų prielaidas ne tik racialesniam šio reiškinio vertinimui, bet ir sukurtų teorinį pagrindą veiksmingesnei praktikai – prevencijos priemonėms, baudžiamajam persekiojimui, tinkamam gydymui ir pan. Ne ką menkesnis yra ir prielaidų adekvačiam šios ligos, esančios ir paskata nusikalsti, vertinimui viešumoje sudarymas, nekeliant sensacijų ir moralinės panikos, bet tuo pačiu suvokiant esamas grėsmes ir riziką.

Mokslinės stažuotės (projekto) tikslas yra išanalizuoti mokslines publikacijas pedofilijos ir seksualinės prievartos prieš vaikus tematika vokiečių ir kitomis kalbomis, susipažinti su atliktais tyrimais, surinkta statistika ir parengti mokslinį straipsnį šia tematika. Pagrindinė projekto dalyvio doc. dr. Gintauto Sakalausko tiriamoji veikla yra kriminologiniai tyrimai, todėl šios problematikos analizė yra sudedamoji minėtos veiklos dalis. Stažuotei vykstama į Greifsvaldo universitetą, kuris yra vienas iš nedaugelio universitetų Vokietijoje ir Europoje, kuriame kriminologiniai tyrimai ir kriminologijos mokymas užima išskirtinę vietą. Prof. dr. Friederio Dünkelių dar 1992 m. sukurtą Kriminologijos katedra yra tapusi vienu iš kelių stiprių kriminologinių tyrimų centrų Vokietijoje. Prieš keliolika metų naujai pastatytoje Greifsvaldo universiteto bibliotekoje yra sukaupta daug leidinių kriminologine ir baudžiamosios teisės tematika vokiečių ir kitomis kalbomis, yra laisva prieiga prie daugybės mokslinių žurnalų. Greifsvaldo universitetas ir Vilniaus universitetas, kaip Baltijos regiono universitetai, turi ilgą bendradarbiavimo patirtį.

Pagrindinis planuojamos mokslinės stažuotės rezultatas – parengtas mokslinis straipsnis apie seksualinę prievartą prieš vaikus, pedofiliją, kaip galimą paskatą šiai prievartai, įvairiose šalyse taikomas kontrolės ir prevencijos strategijas šioje srityje (lyginamuoju aspektu). Atlikta literatūros, empirinių tyrimų, statistikos, teismų sprendimų šioje srityje analizė taps tvirtu pagrindu šio reiškinio analizei ateityje. Pavyzdžiui, ateityje rengiant kriminologijos vadovėlį, kuriame seksualinė prievarta bendrai ir atskirai prieš vaikus sudarys atskirą struktūrinę dalį.

Projekto (mokslinės stažuotės) finansavimo šaltinis - Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.3.3-LMT-K-712 priemonė „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“.